

Valtioneuvoston asetus

teollisuuden bioperäisen hiilidioksidin talteenoton edistämiseksi myönnettävästä avustuksesta vuosina 2026–2032

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti säädetään valtionavustuslain (688/2001) 8 §:n nojalla:

1 §

Soveltamisala

Tässä asetuksessa säädetään valtion talousarvion mukaisen teollisuuden bioperäisen hiilidioksidin talteenoton edistämiseksi tarkoitetun valtionavustuksen myöntämisestä, maksamisesta ja käytöstä.

2 §

Määritelmät

Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

- 1) *hiilidioksidin talteenotolla ja pysyvällä varastoinnilla* teknologioita, joiden avulla voidaan ottaa talteen teollisuuslaitosten prosessiperäisesti tai muutoin päästämää hiilidioksidia, kuljettaa sitä varastointipaikkaan ja injektoida sitä soveltuviin maanalaisiin geologisiin muodostumiin pysyvää varastointia varten;
- 2) *hiilidioksidin talteenotolla ja hyötykäytöllä* teknologioita, joiden avulla voidaan ottaa talteen teollisuuslaitosten prosessiperäisesti tai muutoin päästämää hiilidioksidia ja kuljettaa sitä hiilidioksidin kulutus- tai hyödyntämispaikkaan täysimääräisesti käytettäväksi;
- 3) *tarjouskilpailulla* menettelyä, jossa avustus myönnetään määrärahojen puitteissa alhaisimmat tarjoukset tehneille hakijoille.

3 §

Valtionapuviranomainen

Valtionapuviranomainen tämän asetuksen mukaisesti myönnettävässä avustuksessa on työ- ja elinkeinoministeriö.

4 §

Avustuksen soveltuvuus Euroopan unionin sisämarkkinoille

Avustuksen myöntäminen edellyttää, että tiettyjen tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi perussopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti annetussa komission asetuksessa (EU) N:o 651/2014, jäljempänä *ryhmäpoikkeusasetus*, säädettyjä tuen myöntämisen edellytyksiä ja tukimuotoa koskevia erityisiä edellytyksiä noudetaan.

5 §

Avustuksen saaja

Avustusta voidaan myöntää Suomessa toimivalle yritykselle.

Avustusta ei voida myöntää ryhmäpoikkeusasetuksen 1 artiklan 4 kohdan a alakohdassa tarkoitettulle yritykselle, jolle on annettu sellaiseen komission aikaisempaan päätökseen perustuva maksamaton perintämääräys, jossa valtiontuki on julistettu sääntöjenvastaiseksi ja sisämarkkinoille soveltumattomaksi.

Avustusta ei voida myöntää ryhmäpoikkeusasetuksen 1 artiklan 4 kohdan c alakohdassa tarkoitettulle vaikeuksissa oleville yrityksille.

Avustusta ei voida myöntää yritykselle, johon sovelletaan Euroopan unionin asettamia pakotteita.

6 §

Avustuksen käyttötarkoitus

Avustusta voidaan myöntää bioperäisen hiilidioksidin talteenoton investointeihin, jossa hiilidioksidi talteenotetaan ja varastoidaan pysyvästi tai hiilidioksidi talteenotetaan ja hyötykäytetään.

7 §

Avustuksen myöntämisen yleiset edellytykset

Avustusta voidaan myöntää Suomessa, Ahvenanmaan maakunnan aluetta lukuun ottamatta, toteutettavaan bioperäisen hiilidioksidin talteenottohankkeeseen, jos hanke ei toteutuisi ilman tämän asetuksen mukaista avustusta.

Avustusta voidaan myöntää, jos hankkeessa rakennetaan hiilidioksidin talteenottokapasiteetti, joka on vähintään 15 000 tonnia bioperäistä hiilidioksidia vuosittain.

Avustusta ei voida myöntää, jos investointi on saanut tukea muusta valtion tai Euroopan unionin tukiohjelmasta samoihin hyväksyttäviin kustannuksiin, joihin avustusta haetaan.

Avustuksen myöntämisen edellytyksenä on, että:

1) bioperäisen hiilidioksidin talteenoton tulee käynnistyä viimeistään vuoden 2030 loppuun mennessä ja avustuspäätöksen mukainen määrä hiilidioksidin talteenottokapasiteettia tulee olla käytössä vähintään vuoden 2035 loppuun asti;

2) investointi ei johda tuotantokapasiteetin kasvuun eikä fossiilisten polttoaineiden kulutuksen lisääntymiseen ryhmäpoikkeusasetuksen 36 artikla 1 a kohdan vastaisesti;

3) investointi yhdistetään täydelliseksi hiilidioksidin varastointi- tai hyödyntämisketjuksi ryhmäpoikkeusasetuksen 36 artiklan 2 a kohdan a alakohdan mukaisesti, jolloin talteenotetulle hiilidioksidille on oltava tiedossa varastointi- tai hyödyntämistapa osoitettuna avustukselle ehdollisena sopimuksena;

4) hankkeen toteutuminen johtaa ympäristönsuojelun tason paranemiseen ryhmäpoikkeusasetuksen 36 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaisesti;

5) hankkeessa ei ole ennen hakemuksen jättämistä tehty sitoumusta, joka tekee hankkeesta peruuttamattoman ryhmäpoikkeusasetuksen 2 artiklan 23 kohdan mukaisesti;

6) hankkeessa ei ole ennen hakemuksen jättämistä aloitettu rakentamistöitä ryhmäpoikkeusasetuksen 6 artiklan 2 kohdan vastaisesti;

7) hankkeessa ei ole ennen hakemuksen jättämistä tehty sitovaa päälaitetilausta taikka sitovaa investointipäätöstä;

8) hankkeen toteutettavuuden tulee olla sellaisella tasolla, että hiilidioksidin talteenoton käynnistyminen 1 kohdassa tarkoitettussa määräajassa on todennäköistä.

Ryhmäpoikkeusasetuksen 36 artiklan 2 a kohdan b alakohdan mukaisesti investointihankkeen nettonykyarvon on sen elinkaaren aikana oltava negatiivinen. Hankkeen nettonykyarvon laskennassa on otettava huomioon vältetyt hiilidioksidipäästöjen kustannukset.

Ryhmäpoikkeusasetuksen 36 artiklan 2 b kohdan mukaisesti hiilidioksidin talteenotolla on saatava aikaan hiilidioksidipäästöjen kokonaisvähennyksiä. Avustetun hankkeen seurauksena kasvihuonekaasupäästöjä ei saa pelkästään siirtää toimialalta toiselle, vaan hankkeen seurauksena on saatava aikaan päästöjen kokonaisvähennyksiä.

Ryhmäpoikkeusasetuksen 36 artiklan 3 kohdan mukaisesti avustusta ei voida myöntää sellaiselle hankkeelle, jonka tarkoituksena on varmistaa, että avustuksen hakija täyttää hyväksytystä lainsäädännöstä tulevan velvoitteen.

8 §

Avustuksen myöntämisen erityiset edellytykset

Avustuksen myöntämisen edellytyksenä on, että talteenotettu hiilidioksidi on peräisin eräiden polttoaineiden kestävyyskriteereistä annetussa laissa (393/2013) tarkoitetusta kestävyyskriteerit täyttävän biomassan poltosta tai kestävyyskriteerit täyttävästä biomassasta tuotetun biokaasun tuotannosta taikka yhdyskuntajätteen poltosta.

Jos hiilidioksidi otetaan talteen ja pysyvästi varastoidaan, on avustuksen myöntämisen edellytyksenä, että hiilidioksidi kuljetetaan ja varastoidaan päästökauppalain (1270/2023) 74 §:n 1 momentin mukaisesti.

Jos talteenotettu hiilidioksidi käytetään muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden tuotannossa, on tuotettavien polttoaineiden täytettävä eräiden polttoaineiden kestävyyskriteereistä annetun lain muuta kuin biologista alkuperää olevia uusiutuvia polttoaineita koskevat kestävyyskriteerit.

Jos talteenotettu hiilidioksidi käytetään uusiutuvan kaasun, maakaasun ja vedyn sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä, direktiivin (EU) 2023/1791 muuttamisesta ja direktiivin 2009/73/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2024/1788 2 artiklan 13 alakohdassa tarkoitettujen vähähiilisten polttoaineiden tuotannossa, on tuotettavien polttoaineiden kasvihuonekaasupäästöjen vähennysten määrittämisessä noudatettava direktiivin 9 artiklan 5 kohdassa tarkoitetussa menetelmässä vahvistettuja vaatimuksia.

9 §

Avustusta koskeva hakemus

Avustusta koskeva hakemus on toimitettava työ- ja elinkeinoministeriölle hakuilmoituksessa asetetussa määräajassa.

Hakemuksessa ja sen liitteissä tulee ilmetä ainakin seuraavat tiedot:

- 1) yrityksen virallinen nimi, osoitetiedot, sähköpostiosoite, yritys- ja yhteisötunnus sekä yrityksen koko;
- 2) yrityksen tosiasialliset omistajat ja edunsaajat sekä omistusrakenne;
- 3) tarjous haettavan avustuksen euromäärästä investoitavaa hiilidioksidin talteenottokapasiteettia (tCO₂/vuosi) kohti;
- 4) tarvittavan avustuksen kokonaismäärä ja sen osuus hyväksyttävistä kustannuksista;
- 5) kuvaus hankkeesta ja laitoksesta sekä sen vuosittaisesta talteenottokapasiteetista;
- 6) hankkeen toteuttamissuunnitelma, sijainti ja -aikataulu;
- 7) hankkeen eritelty kustannusarvio ilman veroja;
- 8) hankkeen rahoitussuunnitelma;

9) hankkeen kannattavuuslaskelma ja nettohyötylaskelma ilman avustusta ja avustuksen kanssa;

10) selvitys hankkeessa investoitavan hiilidioksidin talteenottokapasiteetin käytöstä ja talteenotettavan hiilidioksidin määrästä ja käytöstä vuoden 2035 loppuun asti;

11) selvitys talteenotetun hiilidioksidin varastoinnista tai hyötykäytöstä ja niihin liittyvät avustukselle ehdolliset sopimukset;

12) selvitys hankkeeseen haetuista ja myönnettyistä muista julkisista tuista;

13) selvitys kasvihuonekaasujen vuosittaisesta kokonaisvähennyksestä esitetyssä hiilidioksidin varastointivaihtoehdossa, tai selvitys hiilidioksidin sitoutumisen pysyvyydestä tuotteeseen ja kasvihuonekaasupäästöjen vuosittaisesta kokonaisvähennyksestä esitetyssä hyötykäyttövaihtoehdossa.

Jos 2 momentin 13 kohdassa tarkoitettu talteenotetun hiilidioksidin varastointi- tai hyötykäyttövaihtoehdon kasvihuonekaasupäästöjen kokonaisvähennyksestä ei ole säädetty laskentasaantöjä, tulee hakijan toimittaa kasvihuonekaasupäästöjen kokonaisvähennyksestä perusteltu laskelma, joka on riippumattoman kolmannen osapuolen vahvistama.

Työ- ja elinkeinoministeriö voi edellyttää lisäksi avustuksen myöntämisen kannalta tarvittavia tietoja toimitettavaksi avustusta koskevassa hakemuksessa.

10 §

Avustuksen enimmäismäärä

Avustusta voidaan myöntää enintään 30 miljoonaa euroa tuettavaa hanketta kohden ja enintään 30 prosenttia hankkeen hyväksyttävistä kokonaiskustannuksista. Jos 7 §:n 4 momentin 1 kohdassa säädetty määräaika hiilidioksidin talteenoton käynnistymiselle ei noudateta, myönnetyn avustuksen määrästä vähennetään avustusta maksettaessa yksi prosentti jokaista määrääjän ylittävää täyttä kuukautta kohden, kuitenkin enintään 20 prosenttia kokonaismäärästä. Vähennystä avustuksen määrästä ei kuitenkaan tehdä, jos viivästyminen on johtunut avustuksen saajasta riippumattomasta odottamattomasta syystä, jota avustuksen saaja ei asianmukaista huolellisuutta noudattaen olisi voinut välttää.

11 §

Hankkeen hyväksyttävät kustannukset

Avustuksen saamista varten hyväksyttäviä kustannuksia ovat kohtuulliset ja investoinnin toteutumiseksi välttämättömät:

1) koneiden ja laitteiden hankinnasta ja asennuksesta aiheutuvat kustannukset;

2) rakennusten kustannukset;

3) rakennusteknisistä töistä ja rakennustöiden valvonnasta aiheutuvat kustannukset;

4) välittömästi investointiin liittyvien maa-alueiden hankinnasta aiheutuvat kustannukset siltä osin kuin ne eivät ole yli kymmenen prosenttia hankkeen hyväksyttävistä kokonaiskustannuksista sekä raivaus- ja maanrakennustöistä aiheutuvat kustannukset;

5) valmistelu- ja suunnittelukustannukset siltä osin kuin ne eivät ole yli 20 prosenttia hankkeen hyväksyttävistä kustannuksista.

Avustuksen maksamisen edellytyksenä on, että hyväksyttäviin kustannuksiin lukeutuvat koneet ja laitteet on hankittu uutena eikä niille ole myönnetty muuta julkista tukea.

Hyväksyttäviä kustannuksia eivät ole:

1) palkat;

2) yleiskustannukset;

3) edustusmenot;

4) korot ja muut rahoituskustannukset;

5) valtion maksuperustelakiin (150/1992) perustuvat maksut ja erityismaksulakeihin perustuvat maksut;

6) kustannusvaraukset;

7) avustukseen oikeutetun yrityksen maksamat tai korvaamat matkakustannukset;

8) avustukseen oikeutetun yrityksen osana tavaroiden tai palvelujen hankintahintaa maksamat arvonlisäverot; tai

9) sakko- ja sanktiomaksut.

Jos investointihanke rahoitetaan leasingilla, osamaksulla tai muulla vastaavalla tavalla, menoina voidaan hyväksyä enintään hankinnan ostohintaa vastaavat kustannukset, mutta ei hallinto-, rahoitus-, vakuutus-, korjaus-, huolto- tai muita vastaavia kustannuksia.

Avustuksen saajaan etuyhteydessä olevalta taholta tehtyjen hankintojen kustannukset ovat hyväksyttäviä vain siltä osin kuin avustuksen saaja osoittaa kustannusten vastaavan omakustannehinta. Avustuksen saajaan etuyhteydessä olevalta taholta tehtyihin hankintoihin sovelletaan muutoin, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään hyväksyttävistä kustannuksista. Liiketoimen osapuolet ovat etuyhteydessä toisiinsa, jos toinen pystyy käyttämään toiseen nähden määräsvaltaa tai huomattavaa vaikutusvaltaa sen taloutta ja liiketoimintaa koskevassa päätöksenteossa taikka kolmannella osapuolella on yksin tai yhdessä lähipiirinsä kanssa määräsvalta liiketoimen molemmissa osapuolissa.

12 §

Avustuksen myöntäminen

Avustus myönnetään hiilidioksidin talteenottokapasiteettiin liittyvään investointiin yhdessä tai useammassa tarjouskilpailussa. Jos kaksi tai useampi taho tekee samansuuruisen tarjouksen ja avustuksen riittävyden takia avustusta ei voida myöntää kaikille tarjouksen tekijöille, ratkaistaan avustuksen saaja arvalla.

Tarjouskilpailussa voidaan hyväksyä tarjous hankkeesta, joka täyttää 7 ja 8 §:ssä säädetyt edellytykset. Työ- ja elinkeinoministeriö tekee arvion edellä tarkoitettujen edellytysten täyttymisestä sekä päätöksen hankkeen avustuskelpoisuudesta. Edellä 7 §:n 4 momentin 8 kohdassa mukaisessa toteutettavuuden arvioinnissa huomioidaan erityisesti hankkeen toteutussuunnitelma ja aikataulu, hankkeen tekninen toteutettavuus, hankkeen muun rahoituksen ja kustannusarvion varmistumisen taso, sekä avustuksen saajan taloudelliset ja toiminnalliset edellytykset toteuttaa hanke.

Työ- ja elinkeinoministeriön on päätöksellään suljettava tarjouskilpailun ulkopuolelle tarjous, jos:

1) työ- ja elinkeinoministeriön tiedossa on vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1398/2016) 84 §:ssä tarkoitettu peruste, joka edellyttäisi tarjouksen sulkemista tarjouskilpailun ulkopuolelle mainitun lain mukaisesti järjestetyssä tarjouskilpailussa;

2) se on perustunut hakijoiden tai hakijan ja muun osapuolen välisiin sopimuksiin tai yhdenmukaistettuihin menettelytapoihin tai tällaisten tahojen yhteenliittymien päätöksiin, joiden tarkoituksena on merkittävästi estää, rajoittaa tai vääristää tarjouskilpailua tai joista seuraa, että tarjouskilpailu merkittävästi estyy, rajoittuu tai vääristyy.

Työ- ja elinkeinoministeriö järjestää tarjouskilpailun ja päättää tarjouskilpailun ajankohdan. Tarjouskilpailun ajankohta ilmoitetaan viimeistään 6 viikkoa ennen hakemusten jättämisen määräaika.

13 §

Avustuspäätös

Työ- ja elinkeinoministeriö päättää avustuksen myöntämisestä. Työ- ja elinkeinoministeriö voi asettaa avustuspäätöksessä tarkempia ehtoja ja rajoituksia avustuksen käytölle ja maksamiselle.

Työ- ja elinkeinoministeriö voi erityisestä syystä muuttaa avustuksen saajan hakemuksesta avustuspäätöksessä määriteltyä avustuksen käyttötarkoitusta tai ehtoja.

Avustuksen saajan tulee ilmoittaa hankkeeseen kohdistuvista muutoksista viipymättä, kuitenkin viimeistään avustuspäätöksessä asetetussa määräajassa työ- ja elinkeinoministeriölle.

14 §

Avustuksen maksaminen

Työ- ja elinkeinoministeriö päättää avustuksen maksamisesta.

Avustus maksetaan jälkikäteen avustuksen maksamista koskevan hakemuksen (*maksatushakemus*) perusteella toteutuneiden, maksettujen ja hyväksyttävien kustannusten perusteella yhdessä tai avustuspäätöksen mukaisessa useammassa erässä. Maksatushakemukseen on liitettävä maksamisen edellyttämät tarpeelliset tiedot.

Investointihankkeeseen myönnetyn avustuksen ensimmäinen maksuerä voidaan maksaa, kun avustuksen saaja on tehnyt sitovan päälaitetilauksen ja aloittanut rakentamisen sekä kustannuksista vähintään 20 prosenttia on maksettu.

Investointihankkeeseen myönnetyn avustuksen viimeinen maksuerä voidaan maksaa, kun hanke on valmistunut ja avustuksen kohteena oleva omaisuus on vakuutettu vahingon varalta sekä kustannusselvitys koko hankkeen toteutuneista kustannuksista (*lopputilitys*) on hyväksytty. Viimeisen maksuerän maksamisen edellytyksenä on hankkeen hyväksytty loppuraportti hankkeen tuloksista ja hyödyntämismahdollisuuksista sekä varojen käytöstä. Viimeisen maksuerän tulee olla vähintään 20 prosenttia myönnetystä avustuksesta. Viimeistä maksuerää koskevassa maksatuspäätöksessä vahvistetaan avustuksen lopullinen määrä.

Avustuksen maksatus on keskeytettävä, jos avustuksen saaja ei ole noudattanut eräiden valtion tukea koskevien Euroopan unionin säännösten soveltamisesta annetun lain (300/2001) 1 §:ssä tarkoitettua tuen takaisinperintäpäätöstä

15 §

Maksatushakemus

Avustuksen saajan tulee jokaisen maksatushakemuksen yhteydessä esittää lausunto hankkeen edistymisestä sekä luotettava selvitys hankkeen siihen mennessä toteutuneista ja maksetuista kustannuksista. Ensimmäisen erän maksatushakemuksessa tai haettaessa avustus maksuun yhdessä erässä tätä koskevassa maksatushakemuksessa tulee esittää selvitys hankkeen kokonaisrahoituksesta.

Maksatushakemus viimeisen maksuerän maksamiseksi tulee toimittaa avustuksen myöntäjälle neljän kuukauden kuluessa siitä, kun hankkeen tulee avustuspäätöksen mukaan olla saatettu päätökseen. Hakemuksen yhteydessä tulee tehdä lopputilitys. Erityisestä syystä avustuksen myöntäjä voi myöntää jatkoaikaa lopputilityksen toimittamista varten, jos tätä koskeva hakemus toimitetaan ennen määräajan päättymistä. Tilintarkastuslain (1141/2015) 1 luvun 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua tilintarkastajan tulee lopputilityksen yhteydessä antaa raportti havainnoistaan, jotka koskevat hankkeelle tilitettyjä kustannuksia koko projektin kestoajalta.

16 §

Omaisuuksien käyttö- ja luovutusrajoitus

Avustuksen kohteena ollutta omaisuutta tulee käyttää avustuspäätöksessä määrättyyn tarkoitukseen vuoden 2035 loppuun asti ja viiden vuoden ajan eikä omaisuutta saa mainittuna aikana luovuttaa toiselle taikka siirtää toisen omistukseen tai hallintaan. Omistusoikeus on kuitenkin mahdollista siirtää määräaikaisesti rahoitusyhtiölle tai vastaavalle, jos omaisuuden käyttö- ja hallintaoikeus säilyvät avustuksen saajalla. Avustuspäätöksessä määrätään käyttö- ja luovutusrajoituksen määräajan alkamis- ja päättymisajankohta.

Erityisestä syystä avustuksen myöntäjä voi hakemuksesta poiketa käyttö- ja luovutusrajoituksista. Avustuksen saajan on ilmoitettava avustuksen myöntäjälle omaisuuden käyttö- tai luovutusrajoituksen noudattamiseen tai omaisuuden käyttöön avustuspäätöksessä määrättyyn tarkoitukseen vaikuttavasta olosuhteiden muutoksesta välittömästi tapahtuman jälkeen, kuitenkin viimeistään avustuspäätöksessä asetetussa määräajassa.

17 §

Avustuksensaajan kirjanpitovelvollisuus

Avustuksen saajan tulee pitää hankkeesta projektikirjanpitoa osana avustuksen saajan kirjanpitolain (1336/1997) mukaista kirjanpitoa erillisellä kustannuspaikalla tai tilillä taikka muulla tavalla siten, että avustuksen käytön valvonta on vaikeudetta mahdollista.

18 §

Valvonta ja takaisinperintä

Työ- ja elinkeinoministeriö valvoo tämän asetuksen noudattamista sekä vastaa avustuksen takaisinperinnästä.

19 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2026 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 2032.

Helsingissä 11.12.2025

Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala

Johtava asiantuntija Eleonoora Eilittä